

Chanukah & Yom Ha'atzmaut: A Fresh Look at the Spiritual & Political Legacy of Chanukah

מקורות

- דר. בני גזונדהייט, "נס חנוכה ומלכות החשמונאים במשנת הרמב"ם", טללי אורות יא (תשס"ד)
- הרב דר. יואל קטן, "יחזרה מלכות לישראל!:", המעין טבת תש"ע, נ, ב, עמ' 103-100
- הרב ארי יצחק שבת, לימוד זכות וחובה בשיטות הרמב"ם והרמב"ן על 'מלכות' החשמונאים, המעין, ניסן תש"ע, נ, ג, עמוד 102-98

מאי חנוכה?

1. מס' שבת כ"א:

Talmud Bavli Shabbat 21b

Our Rabbis taught: It is incumbent to place the Hanukkah lamp by the door of one's house on the outside; if one dwells in an upper chamber, he places it at the window nearest the street. But in times of danger it is sufficient to place it on the table. ...

What is Hanukkah? For our Rabbis taught: On the twenty-fifth of Kislev [commence] the days of Hanukkah, which are eight on which a lamentation for the dead and fasting are forbidden. For when the Greeks entered the Temple, they defiled all the oils therein, and when the Hasmonean dynasty prevailed against and defeated them, they made search and found only one cruse of oil which lay with the seal of the High Priest, but which contained sufficient for one day's lighting only; yet a miracle was wrought therein and they lit [the lamp] therewith for eight days. The following year these [days] were appointed a Festival with [the recital of] Hallel and thanksgiving.

תנו רבנן: נר חנוכה מצוה להניחה על פתח ביתו מבחוץ. אם היה דר בעלייה - מניחה בחלון הסמוכה לרשות הרבים. ובשעת הסכנה - מניחה על שלחנו, ודיו...
מאי חנוכה? דתנו רבנן: בכ"ה בכסליו יומי חנוכה תמניא אינון דלא למספד בהון ודלא להתענות בהון שכשנכנסו יוונים להיכל טמאו כל השמנים שבהיכל וכשגברה מלכות בית חשמונאי ונצחום בדקו ולא מצאו אלא פך אחד של שמן שהיה מונח בחותמו של כהן גדול ולא היה בו אלא להדליק יום אחד נעשה בו נס והדליקו ממנו שמונה ימים לשנה אחרת קבעום ועשאוים ימים טובים בהלל והודאה

2. רש"י שם

הסכנה - שהיה להם לפרסיים חוק ביום אידם שלא יבעירו נר אלא בבית עבודה זרה שלהם, כדאמרין בגיטין (יז, א).

3. מקור א"י - מס' סופרים

סדר נוסח אשכנז	סדר רב עמרם גאון סדר חנוכה	סופרים פרק כ:ו
<p>על הנסים ועל הפירקון ועל הגבורות ועל התשועות ועל המלחמות ועל המלחמות שעשית לאבותינו בימים ההם בזמן הזה. בימי מתתיהו בן יוחנן כהן גדול חשמונאי ובניו ובניו כשעמדה עליהן מלכות יון הרשעה על עמך ישראל, לשכחם מתורתך ולהעבירם מחוקי רצונך, ואתה ברחמך הרבים עמדת להם בעת צרתם, רבת את ריבם, דנת את דינם, נקמת את נקמתם, מסרת גבורים ביד חלשים, ורבים ביד מעטים, ורשעים ביד צדיקים, טמאים ביד טהורים, וזדים ביד עוסקי תורתך, ולך עשית שם גדול וקדוש בעולמך. ולעמך ישראל עשית תשועה גדולה ופרקו כהיום הזה. ואחר כן באו בניך לדביר ביתך, ופנו את היכלך וטהרו את מקדשך והדליקו נרות בחצרות קדשך, וקבעו שמונה ימים בהלל ובהודאה לשמך. וכשם שעשית עמהם נס, כן עשה עמנו ה' אלהינו נסים ונפלאות בעת הזאת ונודה לשמך הגדול סלה.</p>	<p>על הנסים ועל הגבורות ועל התשועות ועל המלחמות ועל הפדות ועל הפורקן שעשית לאבותינו בימים ההם בזמן הזה. בימי מתתיהו בן יוחנן כהן גדול חשמונאי ובניו כשעמדה עליהן מלכות יון הרשעה על עמך ישראל, לשכחם מתורתך ולהעבירם מחוקי רצונך, ואתה ברחמך הרבים עמדת להם בעת צרתם, רבת את ריבם, דנת את דינם, נקמת את נקמתם, מסרת גבורים ביד חלשים, ורבים ביד מעטים, ורשעים ביד צדיקים, טמאים ביד טהורים, וזדים ביד עוסקי תורתך, ולך עשית שם גדול וקדוש בעולמך. ולעמך ישראל עשית תשועה גדולה ופרקו כהיום הזה. ואחר כן באו בניך לדביר ביתך, ופנו את היכלך וטהרו את מקדשך והדליקו נרות בחצרות קדשך, וקבעו שמונה ימים בהלל ובהודאה לשמך. וכשם שעשית עמהם נס, כן עשה עמנו ה' אלהינו נסים ונפלאות בעת הזאת ונודה לשמך הגדול סלה.</p>	<p>ואומרים בהודייה: וכניסי ותשועות כהניך אשר עשית בימי מתתיהו בן יוחנן כהן גדול חשמונאי ובניו, כן עשה עמנו יי אלהינו ואלהי אבותינו ניסים ונפלאות, ונודה לשמך לנצח, ברוך אתה יי הטוב;</p>

In the days of Mattityahu, son of Yochanan the High Priest, the Hasmonean, and his sons, when the wicked kingdom of Greece rose up against Your people Israel to make them forget Your Torah and to stray from the laws of Your will, You, with great mercy stood by them in the time of their distress. You fought their fight, judged their cause and avenged their anger. You delivered the strong into the hands of the weak, the many into the hands of the few, the impure into the hands of the pure, the wicked into the hands of the righteous and the arrogant into the hands of those engaged with Your Torah. For Yourself you made a great and holy name in Your world, You performed a great deliverance for Your people Israel on this day. After these things, Your children entered into the Holy of Holies of Your House, cleansed Your Temple, purified the place of Your Holiness, kindled lights in Your holy courts and established these eight days of Hanukkah to express thanksgiving and praise to Your great name.

חנוכה ע"פ הרמב"ם

Rambam Chanuka 3

Halacha 1: In [the era of] the Second Temple, the Greek kingdom issued decrees against the Jewish people, [attempting to] nullify their faith and refusing to allow them to observe the Torah and its commandments. They extended their hands against their property and their daughters; they entered the Sanctuary, wrought havoc within, and made the sacraments impure. The Jews suffered great difficulties from them, for they oppressed them greatly until the God of our ancestors had mercy upon them, delivered them from their hand, and saved them. The sons of the Hasmoneans, the High Priests, overcame [them], slew them, and saved the Jews from their hand. They appointed a king from the priests, and sovereignty returned to Israel for more than 200 years, until the destruction of the Second Temple.

Halacha 2: When the Jews overcame their enemies and destroyed them, they entered the Sanctuary; this was on the twenty-fifth of Kislev. They could not find any pure oil in the Sanctuary, with the exception of a single cruse. It contained enough oil to burn for merely one day. They lit the arrangement of candles from it for eight days² until they could crush olives and produce pure oil.³

Halacha 3: Accordingly, the Sages of that generation ordained that these eight days, which begin from the twenty-fifth of Kislev, should be commemorated to be days of happiness and praise [of God]. Candles should be lit in the evening at the entrance to the houses on each and every one of these eight nights to publicize and reveal the miracle. These days are called Chanukah. It is forbidden to eulogize and fast on them, as on the days of Purim. Lighting the candles on these days is a Rabbinic mitzvah, like the reading of the Megillah.

4. רמב"ם מגילה וחנוכה ג

הלכה א: בבית שני כשמלכי יון גזרו גזירות על ישראל ובטלו דתם ולא הניחו אותם לעסוק בתורה ובמצוות ופשטו ידם בממונם ובבנותיהם ונכנסו להיכל ופרצו בו פרצות וטמאו הטהורות וצר להם לישראל מאוד מפניהם ולחצום לחץ גדול עד שריחם עליהם א_להי אבותינו והושיעם מידם והצילם וגברו בני חשמונאי הכהנים הגדולים והרגום והושיעו ישראל מידם והעמידו מלך מן הכהנים וחזרה מלכות לישראל יתר על מאתיים שנים עד החורבן השני.

הלכה ב: וכשגברו ישראל על אויביהם ואיבדום בחמישה ועשרים בחודש כסליו היה, ונכנסו להיכל, ולא מצאו שמן טהור אלא פך אחד, ולא היה בו להדליק אלא יום אחד בלבד, והדליקו ממנו נרות המערכה שמונה ימים עד שכתשו זיתים, והוציאו שמן טהור.

הלכה ג: ומפני זה התקינו חכמים שבאותו הדור שיהיו שמונת הימים האלו שתחלתן מליל חמשה ועשרים בכסלו ימי שמחה והלל ומדליקין בהן הנרות בערב על פתחי הבתים בכל לילה ולילה משמונת הלילות להראות ולגלות הנס, וימים אלו הן הנקראין חנוכה והן אסורין בהספד ותענית כימי הפורים, והדלקת הנרות בהן מצוה מדברי סופרים כקריאת המגילה.

<u>הרמב"ם - הלכ' חנוכה ג:א-ב</u>	<u>א"י - סופרים</u>	<u>בבלי - שבת כא:</u>
<p>(א) בבית שני כשמלכי יון גזרו גזירות על ישראל ובטלו דתם ולא הניחו אותם לעסוק בתורה ובמצוות ופשטו ידם בממונם ובבנותיהם ונכנסו להיכל ופרצו בו פרצות וטמאו הטהורות וצר להם לישראל מאוד מפניהם ולחצום לחץ גדול עד שריחם עליהם א_להי אבותינו והושיעם מידם והצילם וגברו בני חשמונאי הכהנים הגדולים והרגום והושיעו ישראל מידם והעמידו מלך מן הכהנים וחזרה מלכות לישראל יתר על מאתיים שנים עד החורבן השני.</p> <p>(ב) וכשגברו ישראל על אויביהם ואיבדום בחמישה ועשרים בחודש כסליו היה, ונכנסו להיכל, ולא מצאו שמן טהור אלא פך אחד, ולא היה בו להדליק אלא יום אחד בלבד, והדליקו ממנו נרות המערכה שמונה ימים עד שכתשו זיתים, והוציאו שמן טהור.</p>	<p>על הנסים ועל הפרקון ועל הגבורות ועל התשועות ועל המלחמות שעשית לאבותינו בלמים ההם בזמן הזה בימי מתתיהו בן יוחנן כהן גדול חשמונאי ובניו כשעמדה מלכות יון הרשעה על עמך ישראל להשפיקם תורתך ולהעבירם מחקי רצונך ואתה ברחמיך הרבים עמדת להם בעת צרתם רבת את ריבם ונתת את דינם נקמת את נקמתם מסרת גבורים ביד חלשים ורבים ביד מעטים וטמאים ביד טהורים ורשעים ביד צדיקים וזדים ביד עוסקי תורתך ולך עשית שם גדול וקדוש בעולמך ולעמך ישראל עשית תשועה גדולה ופרקון כהיום הזה ואחר כן באו בניך לדביר ביתך ופנו את היכלך וטהרו את מקדשך והדליקו נרות בחצרות קדשך וקבעו שמונת ימי חנכה אלו להודות ולהלל לשמך הגדול</p>	<p>מאי חנוכה? דתנו רבנן בכ"ה בכסליו יומי דחנוכה תמניא אינון דלא למספד בהון ודלא להתענות בהון שכשנכנסו יוונים להיכל טמאו כל השמנים שבהיכל וכשגברה מלכות בית חשמונאי ונצחום בדקו ולא מצאו אלא פך אחד של שמן שהיה מונח בחותמו של כהן גדול ולא היה בו אלא להדליק יום אחד נעשה בו נס והדליקו ממנו שמונה ימים לשנה אחרת קבעום ועשאוים ימים טובים בהלל והודאה</p>

מלכות ישראל בכתבי הרמב"ם

Rambam Foundations 5:3

All the above [distinctions] apply [only in times] other than times of a decree. However, in times of a decree - i.e., when a wicked king like Nebuchadnezzar or his like will arise and issue a decree against the Jews to nullify their faith or one of the mitzvot - one should sacrifice one's life rather than transgress any of the other mitzvot, whether one is compelled [to transgress] amidst ten [Jews] or one is compelled [to transgress merely] amidst gentiles.

Rambam Laws of Kings 12

3. During the era of the Messianic king, once his kingdom has been established and all of Israel has gathered around him....

4. The Sages and the prophets did not yearn for the Messianic era in order to have dominion over the entire world, to rule over the gentiles, to be exalted by the nations, or to eat, drink, and celebrate. Rather, they desired to be free to involve themselves in Torah and wisdom without any pressures or disturbances, so that they would merit the world to come, as explained in *Hilchot Teshuvah*.

5. In that era, there will be neither famine or war, envy or competition for good will flow in abundance and all the delights will be freely available as dust. The occupation of the entire world will be solely to know God.

Therefore, the Jews will be great sages and know the hidden matters, grasping the knowledge of their Creator according to the full extent of human potential, as *Isaiah 11:9* states: "The world will be filled with the knowledge of God as the waters cover the ocean bed."

Rambam Laws of Repentance 9:2

For these reasons, all Israel, [in particular,] their prophets and their Sages, have yearned for the Messianic age so they can rest from the [oppression of] the gentile kingdoms who do not allow them to occupy themselves with Torah and mitzvot properly. They will find rest and increase their knowledge...

[These changes will come about] because the king who will arise from David's descendants will be a greater master of knowledge than Solomon and a great prophet, close to the level of Moses, our teacher. Therefore, he will teach the entire nation and instruct them in the path of God. Therefore all the gentile nations will come to hear him as [*Isaiah 2:2*] states: "And it shall come to pass in the last days that the mountain of God's house shall be established at the peak of the mountains... [and all the nations shall flow to it]."

[Nevertheless,] the ultimate of all reward and the final good which will have no end or decrease is the life of the world to come. **In contrast, the Messianic age will be [life within the context of] this world, with the world following its natural pattern except that sovereignty will return to Israel.** The Sages of the previous generations have already declared: "There is no difference between the present age and the Messianic era except [the emancipation] from our subjugation to the [gentile] kingdoms."

Rambam Chanukah 4:14

If [a person has the opportunity to fulfill only one of two mitzvot,] lighting a lamp for one's home [i.e., Sabbath candles] or lighting a Chanukah lamp - or, alternatively, lighting a lamp for one's home or reciting kiddush - the lamp for one's home receives priority, since it generates peace within the home. [Peace is of primary importance, as reflected by the mitzvah requiring] God's name to be blotted out to create peace between a husband and his wife. Peace is great, for the entire Torah was given to bring about peace within the world, as [*Proverbs 3:17*] states: "Its ways are pleasant ways and all its paths are peace."

5. רמב"ם הל' יסודי התורה ה:ג

וכל הדברים האלו שלא בשעת הגזרה אבל בשעת הגזרה והוא שיעמוד מלך רשע כנבוכדנצר וחביריו ויגזרו גזרה על ישראל לבטל דתם או מצוה מן המצוות, יהרג ואל יעבור אפילו על אחת משאר מצוות בין נאנס בתוך עשרה בין נאנס בינו לבין עובדי כוכבים.

6. רמב"ם הל' מלכים יב

הלכה ג: בימי המלך המשיח, כשתתישב ממלכתו ויתקבצו אליו כל ישראל...

הלכה ד: לא נתאוו החכמים והנביאים ימות המשיח, לא כדי שישלטו על כל העולם, ולא כדי שירדו בעכו"ם, ולא כדי שינשאו אותם העמים, ולא כדי לאכול ולשתות ולשמוח, אלא כדי שיהיו פנויים בתורה וחכמתה, ולא יהיה להם נוגש ומבטל, כדי שיזכו לחיי העולם הבא, כמו שביארנו בהלכות תשובה.

הלכה ה: ובאותו הזמן לא יהיה שם לא רעב ולא מלחמה, ולא קנאה ותחרות, שהטובה תהיה מושפעת הרבה, וכל המעדנים מצויין כעפר, ולא יהיה עסק כל העולם אלא לדעת את ה' בלבד, ולפיכך יהיו ישראל חכמים גדולים ויודעים דברים הסתומים וישיגו דעת בוראם כפי כח האדם, שנאמר כי מלאה הארץ דעה את ה' כמים לים מכסים.

7. רמב"ם הל' תשובה ט:ב

ומפני זה נתאו כל ישראל נביאיהם וחכמיהם לימות המשיח כדי שינוחו ממלכות שאינן מניחות להן לעסוק בתורה ובמצוות כהוגן, וימצאו להם מרגוע וירבו בחכמה... מפני שאותו המלך שיעמוד מזרע דוד בעל חכמה יהיה יתר משלמה, ונביא גדול הוא קרוב למשה רבינו, ולפיכך ילמד כל העם ויורה אותם דרך ה', ויבואו כל הגוים לשומעו שנאמר והיה באחרית הימים נכון יהיה הר בית ה' בראש ההרים, וסוף כל השכר כולו

והטובה האחרונה שאין לה הפסק וגרעון הוא חיי העולם הבא, אבל ימות המשיח הוא העולם הזה ועולם כמנהגו הולך אלא שהמלכות תחזור לישראל, וכבר אמרו חכמים הראשונים אין בין העולם הזה לימות המשיח אלא שיעבוד מלכות בלבד.

8. רמב"ם חנוכה ד:יז

היה לפנינו נר ביתו ונר חנוכה או נר ביתו וקדוש היום נר ביתו קודם משום שלום ביתו שהרי השם נמחק לעשות שלום בין איש לאשתו, גדול השלום שכל התורה ניתנה לעשות שלום בעולם שנאמר +משלי ג'+ דרכיה דרכי נעם וכל נתיבותיה שלום.

9. מלכות ישראל בכתבי הרמב"ם	
מקור בתלמוד	דברי הרמב"ם
<p>10. עבודה זרה נד,ב אלא עולם כמנהגו נוהג, ושוטים שקלקלו עתידין ליתן את הדין</p> <p>The world pursues its natural course, and as for the fools who act wrongly, they will have to render an account.</p>	<p>11. הלכות תשובה ט,ב אבל ימות המשיח הוא העולם הזה ועולם כמנהגו הולך, אלא שהמלכות תחזור לישראל.</p> <p>In contrast, the Messianic age will be [life within the context of] this world, with the world following its natural pattern except that sovereignty will return to Israel.</p>
<p>12. ברכות מח,ב-מט,א ורב נחמן אמר: אפילו פתח ברחם על ישראל, חותם בבונה ירושלים, משום שנאמר (תהלים קמז,ב) "בונה ירושלים ה' נדחי ישראל יכנס" - אימתי בונה ירושלים ה'? בזמן שנדחי ישראל יכנס.</p> <p>R. Nahman, however, said: Even if one opens with <i>Have mercy on Israel</i>, he concludes with <i>Who buildest Jerusalem</i>, because it says: <i>The Lord doth build up Jerusalem. He gathereth together the dispersed of Israel</i>, as if to say: When does God build Jerusalem? When He gathereth the dispersed of Israel.</p>	<p>13. הלכות ברכות ב,ד וחותם בה בונה ירושלים או מנחם עמו ישראל בבנין ירושלים. ולפיכך נקראת ברכה זו נחמה. וכל מי שלא אמר מלכות בית דוד בברכה זו, לא יצא ידי חובתו, מפני שהיא ענין הברכה, שאין נחמה גמורה אלא בחזרת מלכות בית דוד.</p> <p>One should conclude: "[Blessed are You, God,] who will build Jerusalem," or "...who will comfort His people Israel with the building of Jerusalem." For this reason, this blessing is referred to as "the blessing of comfort." Whoever does not mention the kingdom of the House of David in this blessing does not fulfill his obligation, because it is an essential element of the blessing. There will be no complete comfort until the return of the sovereignty to the House of David.</p>
<p>14. משנה סוטה ז,ח ברכות שכהן גדול מברך אותן, המלך מברך אותן, אלא שנותן של רגלים תחת מחילת העוון.</p> <p>The king pronounces the same benedictions as the high priest, except that he substitutes one for the festivals instead of one for the pardon of sin.</p>	<p>15. הלכות חגיגה ג,ד חמישית - מתפלל על ישראל שתעמוד מלכותם, וחותרם בה: הבורח בישראל.</p> <p>For the fifth, he prays for the Jewish people, that their kingdom prevail, and concludes: "...Who chooses Israel."</p>
<p>16. ירושלמי יומא פ"ז ה"א ואמר רבי אידי: השוכן בציון על ישראל הבורח בישראל על הכהנים הבורח ככהנים...</p>	<p>17. הלכות עבודת יום הכפורים ג,א ומברך על ישראל ברכה בפני עצמה, עניינה שיושיע ה' את ישראל ולא יסור מהן מלך, וחותרם בה: בא"י הבורח בישראל...</p> <p>He then recites a separate blessing for the Jewish people. Its theme is that God should deliver the Jewish people and sovereignty should not depart from them. He concludes it: "Blessed are You, God, Who chooses Israel."</p>
<p>18. יבמות כד,ב אחד איש שנתגייר לשום אשה ואחד אשה שנתגיירה לשום איש, וכן מי שנתגייר לשום שולחן מלכים לשום עבדי שלמה - אינן גרים דברי ר' נחמיה.</p> <p>Both a man who became a proselyte for the sake of a woman and a woman who became a proselyte for the sake of a man, and, similarly, a man who became a proselyte for the sake of a royal board, or for the sake of joining Solomon's servants, are no proper proselytes. These are the words of R. Nehemia</p>	<p>19. הלכות איסורי ביאה יג,טו שמא בשביל המלכות והטובה והגדולה שהיו בה ישראל חזרו.</p> <p>...in Solomon's time, [they feared] that they were motivated by the sovereignty, prosperity, and eminence which Israel enjoyed.</p>
<p style="text-align: center;">---</p>	<p>20. הלכות מלכים יא,א המלך המשיח עתיד לעמוד ולהחזיר מלכות דוד ליושנה, לממשלה הראשונה, ובונה המקדש ומקבץ נדחי ישראל, וחוזרין כל המשפטים בימיו כשהיו מקודם.</p> <p>In the future, the Messianic king will arise and renew the Davidic dynasty, restoring it to its initial sovereignty. He will build the Temple and gather the dispersed of Israel. Then, in his days, the observance of all the statutes will return to their previous state.</p>

מלכות בית חשמונאי – אמנם !!!

21. ירושלמי (וילנא) מסכת שקלים פרק ו

אין מושחין [דף כה עמוד א] כהנים מלכים אמר ר' יודה ענתונדרייא על שם [בראשית מט י] לא יסור שבט מיהודה אמר רב חייא בר אדא [דברים יז כ] למען יאריך ימים על ממלכתו הוא ובניו בקרב ישראל מה כתיב בתריה לא יהיה לכהנים הלויים (דב' יח: א)

Ramban Breishit 49:10

And according to my opinion, the kings from the other tribes that ruled in Israel after David transgressed the will of their father (Yaakov) and transferred the inheritance. And they relied upon the word of the prophet, Achiyah the Shilonite, who anointed Yerovam and said (I Kings 11:39), "And I will chastise David's descendants for that [sin], though not forever." And when Israel prolonged coronating one king after the other from the other tribes and did not go back to the monarchy of Yehudah, they transgressed the will of the elder (Yaakov), and were punished for it, as Hoshea said (Hosea 8:4), "They have made kings, but it is not from Me." And that was [the cause for] the punishment of the Hasmonians who reigned during [the time] of the second Temple - as they were [otherwise] lofty pious ones; and, but for them, the Torah and the commandments would have been forgotten from Israel. And nonetheless they were punished a great punishment; as four of the sons of the elder Hasmonian who reigned one after the other - [in spite] all of their strength and their success - fell to the hands of their enemies by the sword. And in the end, the punishment reached to that which the rabbis, may their memory be blessed, said (Bava Batra 3a), "Anyone who says, 'I come from the Hasmonian dynasty' is a slave" - as they were all excised from this sin. And even though there was a punishment to the seed of Shimon [the Hasmonian] due [to their being] Sadducees, the entire seed of Mattatyah the righteous Hasmonian was only removed because of this - that they ruled and they were not from the seed of Yehudah and from the House of David, and [that] they removed the scepter and the law-inscriber from Yehudah completely. And their punishment was poetic justice, as the Holy One, blessed be He, had their slaves rule over them, and [these slaves] cut them off.

22. רמב"ן בראשית פרק מט פסוק י

ולפי דעתי היו המלכים המולכים על ישראל משאר השבטים אחרי דוד עוברים על דעת אביהם ומעבירים נחלה, והם היו סומכים על דבר אחיה השילוני הנביא שמשח לירבעם ואמר ואענה את זרע דוד למען זאת אך לא כל הימים (מ"א יא לט). וכאשר האריכו ישראל להמליך עליהם משאר השבטים מלך אחר מלך ולא היו חוזרים אל מלכות יהודה עברו על צוואת הזקן ונענשו בהם, וכמו שאמר הושע (ח ד) הם המליכו ולא ממני: וזה היה עונש החשמונאים שמלכו בבית שני, כי היו חסידי עליון, ואלמלא הם נשתכחו התורה והמצוות מישראל, ואף על פי כן נענשו עונש גדול, כי ארבעת בני חשמונאי הזקן החסידיים המולכים זה אחר זה עם כל גבורתם והצלחתם נפלו ביד אויביהם בחרב. והגיע העונש בסוף למה שאמרו רז"ל (ב"ב ג ב) כל מאן דאמר מבית חשמונאי קאתינא עבדא הוא, שנכרתו כלם בעון הזה. ואף על פי שהיה בזרע שמעון עונש מן הצדוקים, אבל כל זרע מתתיה חשמונאי הצדיק לא עברו אלא בעבור זה שמלכו ולא היו מזרע יהודה ומבית דוד, והסירו השבט והמחוקק לגמרי, והיה עונשם מדה כנגד מדה, שהמשיל הקדוש ברוך הוא עליהם את עבדיהם והם הכריתום:

23. דברים פרק יז

(טו) שום תשים עֲלֶיךָ מֶלֶךְ אֲשֶׁר יִבְחַר יְקֹוֹק אֱלֹהֶיךָ בּוֹ מִקְרֵב אַחִיךָ תִּשֵׂים עֲלֶיךָ מֶלֶךְ לֹא תוּכַל לָתֵת עֲלֶיךָ אִישׁ נָכְרִי אֲשֶׁר לֹא אַחִיךָ הוּא:

Rambam Sefer Hamitzvoth 362

The 362nd prohibition is that we are forbidden from appointing over ourselves a king who is not of Jewish lineage... The position of king is unique in that it was bestowed upon Dovid [and his descendants], as you know from the words of the Prophets. Our Sages said explicitly,⁷ "Kingship was bestowed upon Dovid," and so too his descendants for all generations.⁸ For those who believe in the Torah of Moshe Rabbeinu, a king must descend from Dovid and Shlomo. One who is not from this distinguished lineage is considered a "foreigner" as far as kingship is concerned, just as any Jew who does not descend from Aaron is considered a "foreigner" as far as serving in the Holy Temple. This is clear beyond any doubt.

24. ספר המצוות לרמב"ם מצות לא תעשה שסב

והמצוה השס"ב היא שהזהירנו שלא למנות מלך עלינו איש שלא יהיה מזרע ישראל... אמנם המלכות לבד כבר ידעת מכתובי ספרי הנבואה שזכה בה דוד. ובביאור אמרו (קה"ר רפ"ז וכע"ז יומא עב ב) כתר מלכות זכה בו דוד. וכן זרעו אחריו עד סוף כל הדורות. אין מלך למי שיאמין תורת משה רבינו ע"ה אדון כל הנביאים אלא מזרע דוד ומזרע שלמה לבד. וכל מי שהוא מזולת זה הזרע הנכבד לענין מלכות נכרי קרינן ביה כמו שכל מי שהוא מזולת זרע אהרן לענין עבודה זר קרינן ביה. וזה מבואר אין ספק בו....

Rambam Commentary Mishnah Sanhedrin 10:1

The twelfth principle The Messianic era and that is to believe and to confirm that he will come and not to think that he is late. 'If the tarries, wait for him' and do not give him a [set] time and do not create analyses from the verses to extrapolate the time of his coming. And the sages said (Sanhedrin 97b), "The spirit of those that calculate the end should blow up." And [from this principle is] that he believes that [the Messiah] will have great advantage and stature and honor above all of the kings that ever were; according to that which all of the prophets prophesied about him; from Moshe, our teacher, - peace be upon him - to Malachi, peace be upon him. And one who doubts him or for whom his stature is diminished denies the Torah, as the Torah testifies about him in Parshat Bilaam and in Parshat Atem Netsavim. And included in this principle is that there should not be a king in Israel except from the House of David alone. And anyone who disputes [the status] of this family, denies the name of God, may He be blessed, and the words of His prophets.

25. פירוש המשנה לרמב"ם סנהדרין יא:

והיסוד השנים עשר ימות המשיח, והוא להאמין ולאמת שיבא ואין לומר שנתאחר אם יתמהמה חכה לו, ואין לקבוע לו זמן, ולא לפרש את המקראות כדי להוציא מהן זמן בואו, אמרו חכמים תפוח דעתן של מחשבי קצין. ולהאמין בו מן הגדולה והאהבה ולהתפלל לבואו בהתאם למה שנאמר בו על ידי כל נביא, ממשעה ועד מלאכי. ומי שנסתפק בו או זלזל בענינו הרי זה מכחיש את התורה שהבטיחה בו בפירוש בפרשת בלעם ואתם נצבים. ומכלל היסוד הזה שאין מלך לישראל אלא מדוד ומזרע שלמה דוקא. וכל החולק בענין המשפחה הזו הרי זה כפר בה' ובדברי נביאיו.

26. פירוש המשנה לרמב"ם יומא א:ג

[ג] כלל הוא אצלינו שכהן גדול לא יהיה באנשי דורו מן הכהנים יותר מושלם ממנו בחכמה וביראה בנואי בעושר ובכח, אמר ה' הגדול מאחיו, ובא בקבלה שיהא גדול מהם בנואי בכח בעושר ובחכמה. ואם לא היה לו ממון מקבצין מממון הכהנים ונותנים לו עד שיהא עשיר מכל אחד מהם, אמר ה' הגדול מאחיו שיגדלוהו אחיו. אבל במקדש שני שהיו בו כל העיניים בלתי מושלמים כמו שידעת והמלכים לא היו הולכים לפני המסורת הישרה והיו מעמידים כהנים גדולים בכח אף על פי שאינם ראויים לכך, ועליהם אפשר לומר שמא לא למדתה, ומשום כך נקראה הלשכה שדרים בה כהנים גדולים לשכת פלחדרין, ענינו בית הפקידים שמעמידין אותם המלכים על השוקים ומעבירין אותם בזמן קצר לפי רצון המלך, וכך היו עושים בכהנים גדולים כל המוסיף להתקרב למלך ומרבה לו ממון מנהו כהן גדול.

27. מס' עבודה זרה ט'.

מלכות יון בפני הבית מאה ושמונים שנה, מלכות חשמונאי בפני הבית מאה ושלוש, מלכות בית הורדוס מאה ושלוש.

Rambam Kings 11:3

One should not presume that the Messianic king must work miracles and wonders, bring about new phenomena in the world, resurrect the dead, or perform other similar deeds. This is definitely not true. Proof can be brought from the fact that Rabbi Akiva, one of the greater Sages of the Mishnah, was one of the supporters of King Bar Kozibah and would describe him as the Messianic king. He and all the Sages of his generation considered him to be the Messianic king until he was killed because of sins. Once he was killed, they realized that he was not the Mashiach. The Sages did not ask him for any signs or wonders.

28. רמב"ם מלכים יא:ג

ואל יעלה על דעתך שהמלך המשיח צריך לעשות אותות ומופתים ומחדש דברים בעולם או מחיה מתים וכיוצא בדברים אלו, אין הדבר כך, שהרי רבי עקיבא חכם גדול מחכמי משנה היה, והוא היה נושא כליו של בן כוזיבא המלך, והוא היה אומר עליו שהוא המלך המשיח, ודימה הוא וכל חכמי דורו שהוא המלך המשיח, עד שנהרג בעונות, כיון שנהרג נודע להם שאינו, ולא שאלו ממנו חכמים לא אות ולא מופת.

29. הרב יואל קטן, המעין נ, ב'

"בכל אופן ברור לפי הרמב"ם שגם מלכות חלקית, גם מלכות פגומה, גם מלכות שבראשה רשעי ישראל, אפילו מלכות שבמידה זו או אחרת כפופה לשלטון זר – שם "מלכות ישראל" עליה כל עוד למעשה היא שולטת מבחינות מסויימות על העם וארץ, ושיש להודות לרש"ע על קיומה, לפחות מול האלטרנטיבה – שלטות מוחלט של זרים על אם ישראל בארץ ישראל, וק"ו בגלות!"

30. צום גדליה**32. רמב"ם תעניות ה:ב**

ואלו הן יום שלישי בתשרי שבו נהרג גדליה בן אחיקם ונכבית גחלת ישראל הנשארה וסיבב להתם גלותו...
The Third of Tishrei. This is the day on which Gedaliah ben Achikam was slain and the ember of Israel that remained was extinguished, causing their exile to become complete.

31. מס' ראש השנה י"ח:

צום השביעי - זה שלשה בתשרי, שבו נהרג גדליה בן אחיקם. ומי הרגו - ישמעאל בן נתניה הרגו, ללמדך ששקולה מיתתן של צדיקים כשריפת בית אלהינו.
The fast of the seventh month: this is the third of Tishri on which Gedaliah the son of Ahikam was killed. Who killed him? Ishmael the son of Nethaniah killed him; and [the fact that a fast was instituted on this day] shows that the death of the righteous is put on a level with the burning of the House of our God.

”מלכות” בספר המכבים**Maccabees I:9**

30. Now therefore we have chosen thee this day to be our prince, and captain in his stead to fight our battles. 31. So Jonathan took upon him the government at that time, and rose up in the place of Judas his brother.

73. So the sword ceased from Israel: and Jonathan dwelt in Machmas, and Jonathan began there to judge the people, and he destroyed the wicked out of Israel.

Ibid 13

8. And they answered with a loud voice, saying: Thou art our leader in the place of Judas, and Jonathan thy brother.

Ibid 14

17. But when they heard that Simon his brother was made high priest in his place, and was possessed of all the country, and the cities therein:

And that the Jews, and their priests, had consented that he should be their prince, and high priest for ever, till there should arise a faithful prophet:

Ibid 14

45. And that the Jews, and their priests, had consented that he should be their prince, and high priest for ever, till there should arise a faithful prophet:

33. מכבים א פרק ט

(כט) אחרי מות יהודה אחיך אין כמוך בארץ, לצאת ולבוא לפנינו להצילנו מכף בכחידס ומכף כל דורשי רעת עמנו. (ל) לכן בחרנו בך להיות **לראש ולנגיד** עלינו תחת יהודה אחיך, וללחום את מלחמותינו.

(עה) ותשבות המלחמה בישראל וישב יונתן במכמש וישפוט את העם, ויכרת את הפושעים מקרב ישראל.

34. שם י"ג

(ז) ויהי כשומעם את הדברים האלה, ותחי רוח העם, ויענו פה אחד ויאמרו, היה אתה **לנגיד** עלינו תחת יהודה ויונתן אחיך.

35. שם פרק י"ד

(יז) ויהי בשמעם כי הוקם שמעון אחיו לכהן הגדול תחתיו וכל הארץ וכל הערים תחת ידו.

(מה) ויואילו כל היהודים והכהונים להיות שמעון נשיא וכהן גדול עליהם כל ימיו, עד כי יקום נביא אמת בישראל.

36. שם פרק י"ד

(מה) ויואילו כל היהודים והכהונים להיות שמעון נשיא וכהן גדול עליהם כל ימיו, עד כי יקום נביא אמת בישראל.

”מקדש מלך עיר מלוכה”**37. חגי פרק ב**

(ג) מי בכם הנשאר אשר ראה את הבית הזה **בכבודו** הראשון ומה אתם ראים אתו עתה הלא כמהו כאין בעיניכם: (ד) ועתה חזק זרובבל נאם ה' וחזק יהושע בן יהוצדק הכהן הגדול וחזק כל עם הארץ נאם ה' ועשו כי אני אתכם נאם ה' צבאות: (ה) את הדבר אשר כרתי אתכם בצאתכם ממצרים ורוחי עמדת בתוככם אל תיראו: (ו) כי כה אמר ה' צבאות **עוד אחת מעט היא** ואני מרעיש את השמים ואת הארץ ואת הים ואת החרבה: (ז) והרעשתי את כל הגוים ובאו חמדות כל הגוים **ומלאתי את הבית הזה כבוד** אמר ה' צבאות: (ח) לי הפסך ולי הזהב נאם ה' צבאות: (ט) **גדול יהיה כבוד הבית הזה האחרון מן הראשון** אמר ה' צבאות ובמקום הזה אתן שלום נאם ה' צבאות: פ (כ) ויהי דבר ה' שנית אל חגי בעשרים וארבעה לחדש לאמר: (כא) אמר אל זרובבל פחת יהודה לאמר אני מרעיש את השמים ואת הארץ: (כב) והפכתי פסא ממלכות והשמדתי חזק ממלכות הגוים והפכתי מרובה ורכביה וירדו סוסים ורכביהם איש בחרב אחיו: (כג) ביום ההוא נאם ה' צבאות אקחך זרובבל בן שאלתיאל עבדי נאם ה' **ושמתיך כחותם** כי בך בחרתי נאם ה' צבאות:

38. ירמיהו כב:כד

חי אני נאם ה' כי אם יהיה כנניהו בן יהויקים מלך יהודה **חותם** על יד מיני כי משם אתקנך:

39. רש"י חגי פרק ב

(ו) עוד אחת מעט היא - משתכלה מלכות פרס זו המושלת עליכם עוד אחת תקום למשול עליכם להצר לכם מן מלכות יון ומעט יהא זמן ממשלתה: ואני מרעיש - בניסים הנעשים לבני חשמונאי:

40. מלכות ה' ומלכות ישראל

42. דברי הימים א פרק כט (כג) וישב שלמה על פסא ה' למלך תחת דויד אביו ויצלח וישמעו אלו כל ישראל:	41. מלכים א פרק ב פסוק יב וישלמה ישב על פסא דוד אביו ותפן מלכותו מאד:
--	---